

Verian | Uuden eurosetelisarjan suosituimmat teemat: tutkimustulosten tiivistelmä

29.11.2023

Tiivistelmä

Euroopan keskuspankki (EKP) toteutti osana uuden eurosetelisarjan ulkoasun suunnittelutyötä kyselyn, jossa selvitettiin euroalueen kansalaisten mielipiteitä EKP:n neuvoston ehdottamista seitsemästä teemasta. Teemat olivat seuraavat: ”Linnut: vapaita, vahvoja ja innoittavia”, ”Eurooppalainen kulttuuri”, ”Eurooppalaisten arvojen toteutuminen luonnossa”, ”Tulevaisuus omissa käsissämme”, ”Kädet – rakennamme Eurooppaa yhdessä”, ”Eurooppa – yksilöinä yhdessä” sekä ”Joet – Euroopan elämän virta”.

EKP teetti kyselyn riippumattomalla Kantar Public -tutkimusyhtiöllä¹ (jatkossa ”Kantar Publicin kysely”). Tavoitteena oli varmistaa, että euroalueen eri maiden kansalaisten, eri sukupuolten ja eri ikäryhmien mielipiteet otetaan huomioon tasapuolisesti. Aikavälillä 20.6.–7.8.2023 toteutettuun kyselyyn poimittiin 23 377 vastaajan edustava otos. Haastattelut tehtiin kaikissa 20:ssä euroalueen maassa sekä Bulgariassa (joka on seuraava euron käyttöönottoa suunnitteleva maa).

Jotta kaikilla eurooppalaisilla olisi tilaisuus osallistua prosessiin, Kantar Publicin kyselyn ohessa toteutettiin julkinen verkkokysely, jossa käytettiin samaa kyselylomaketta (jatkossa ”EKP:n verkkokysely”). Tähän kyselyyn saatiin noin 376 000 hyväksyttyä vastausta aikavälillä 10.7.–31.8.2023. On syytä huomata, että EKP:n verkkokyselyn tulokset eivät ole edustavia euroalueen väestöön nähden. EKP:n verkkokyselyn vastaajissa korostuivat huomattavasti tietyt maat sekä nuoret koulutetut miehet. Vaikka EKP:n verkkokyselyn tuloksia onkin painotettu tämän vinouman oikaisemiseksi, niistä ei voida luotettavasti ekstrapoloida koko euroalueen väestön näkemyksiä. EKP:n verkkokysely antaa kuitenkin hyödyllisen täydentävän näkökulman ja lisätietoa yleisön mieltymyksistä. Se on tarjonnut myös tilaisuuden olla yhteydessä EU:n kansalaisiin, ja sen avulla on voitu huomattavasti lisätä yleisön tietoisuutta uuden setelisarjan ulkoasun suunnittelutyöstä.

Kantar Publicin kyselyn keskeiset tulokset

Kolme suosituinta teemaa Kantar Publicin kyselyn perusteella ovat seuraavat:

- ”Eurooppalainen kulttuuri” (vaihtoehdon valitsi parhaaksi 21 % euroalueen kansalaisista)
- ”Joet – Euroopan elämän virta” (18 %)
- ”Linnut – vapaita, vahvoja ja innoittavia” (17 %)

Loput neljä teemaa jäivät huomattavasti vähemmälle suosiolle. Vain 13 % euroalueen kansalaisista piti parhaana teemaa ”Eurooppalaisten arvojen toteutuminen luonnossa” ja 12 % teemaa ”Kädet – rakennamme Eurooppaa yhdessä”. Kaikkein vähiten suosiota saivat teemat ”Tulevaisuus omissa käsissämme” ja ”Eurooppa – yksilöinä yhdessä”. Edellistä piti parhaana uusien eurosetelien teemana 10 % ja jälkimmäistä 9 % euroalueen kansalaisista.

”Eurooppalainen kulttuuri” on suosituin teema 12:ssa euroalueen 20 maasta ja myös Bulgariassa. Tarkemmin sanottuna se on kaikkein suosituin teema kuudessa euroalueen maassa, ja kuudessa maassa se on jaetulla kärkisijalla toisen teeman kanssa (joka on joko jokiteema tai lintuteema).

¹ Kantar Publicin nimi on 9.11.2023 alkaen ollut Verian. EKP:n teettämä kysely toteutettiin kesällä 2023, jolloin Verianin nimi vielä oli ”Kantar Public”. Kaikki tässä raportissa esiintyvät viittaukset ”Kantar Publicin kyselyyn” tarkoittavat Verianin (aiemman Kantar Publicin) toteuttamaa kyselyä.

Kantar Publicin kyselyn tulokset osoittavat, että demografisten tekijöiden näkökulmasta teemojen suosio ei ole kovin vahvasti sidoksissa sukupuoleen tai ikään. ”Eurooppalainen kulttuuri” on suosituin teema kaikilla sukupuolilla ja kaikissa ikäryhmissä. Se saa hieman enemmän suosiota miehiltä (21 %) kuin naisilta (20 %). Jokiteema on puolestaan hieman suosituimpi naisten (19 %) kuin miesten (18 %) keskuudessa, ja lintuteema on selvästi suosituimpi naisten (19 %) kuin miesten keskuudessa (16 %).

Ikäryhmittäisessä analyysissä käy ilmi, että 65-vuotiaista ja sitä vanhemmista 22 % kannatti teemaa ”Eurooppalainen kulttuuri”, kun vastaava osuus ikäryhmässä 16–24 oli 18 %. Tälle välille jäävissä ikäryhmissä kannatusprosentti sijoittui edellä mainittujen välimaastoon. Jokiteema on hieman suosituimpi 40-vuotiaiden ja sitä vanhempien keskuudessa (18–20 %) kuin alle 40-vuotiaiden keskuudessa (16–17 %). Vastaava jakauma näkyy lintuteemassa, joka saa enemmän suosiota 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien keskuudessa (17–18 %) kuin nuorimmassa ikäryhmässä (15 %).

Koulutustasolla on vaikutusta teemojen suosioon. Teemaa ”Eurooppalainen kulttuuri” suosii 15 % niistä vastaajista, joilla on enintään alemman perusasteen koulutus. Korkeakoulutettujen ryhmässä vastaava osuus on 26 %. Korkeammin koulutetut ovat ryhmänä selkeämmin tämän teeman kannalla, kun taas vähemmän koulutettujen ryhmässä suosio jakautuu useammille teemoille. Alemman perusasteen koulutusryhmässä 19 % valitsi suosikikseen jokiteeman ja 15 % ”Eurooppalainen kulttuuri” -teeman. Vastaajat, joilla oli toisen asteen jälkeinen koulutus, suosivat jokiteemaa (19 %) ja ”Eurooppalainen kulttuuri” -teemaa (19 %) hiukan enemmän kuin lintuteemaa (18 %).

”Eurooppalainen kulttuuri” ja ”Joet – Euroopan elämän virta” saavat Kantar Publicin kyselyssä vakaata kannatusta. Sen sijaan lintuteeman saamassa suosiossa on vaihtelua, eli mielipiteet jakautuvat enemmän ääripäiden kesken. Vastaajista 29 % pitää siitä paljon, ja se on tässä suhteessa aivan kahden muun teeman kannoilla (”Eurooppalainen kulttuuri”, 33 % ja ”Joet – Euroopan elämän virta”, 30 %). Kuitenkin ”pitää jonkin verran” -luokassa lintuteema on vasta viidentenä (32 %). Niiden osuus, jotka eivät pidä lintuteemasta lainkaan (15 %), on suurempi kuin teemojen ”Eurooppalainen kulttuuri” (9 %) ja ”Joet – Euroopan elämän virta” (11 %) kohdalla.

EKP:n verkkokyselyn keskeiset tulokset

EKP:n verkkokyselyssä kolme suosituinta teemaa ovat samat kuin Kantar Publicin kyselyssä, joskin niiden järjestys on erilainen. EKP:n verkkokyselyn perusteella suosituimmat teemat olivat

- ”Linnut – vapaita, vahvoja ja innoittavia” (34 %)
- ”Eurooppalainen kulttuuri” (23 %)
- ”Joet – Euroopan elämän virta” (16 %).

Muut neljä teemaa eivät olleet läheskään yhtä suosittuja. ”Eurooppalaisten arvojen toteutuminen luonnossa” oli mieleisin teema vain 10 prosentille vastaajista. Teeman ”Tulevaisuus omissa käsissämme” puolestaan valitsi suosikikseen vain 8 % vastaajista, teeman ”Kädet – rakennamme Eurooppaa yhdessä” 6 % ja teeman ”Eurooppa – yksilöinä yhdessä” vain 5 %.

EKP:n verkkokyselyn tulosten perusteella ”Linnut – vapaita, vahvoja ja innoittavia” on suosituin teema 16:ssa euroalueen 20 jäsenmaasta. Neljässä euroalueen maassa ja myös Bulgariassa suosituimmaksi teemaksi on useimmin valittu ”Eurooppalainen kulttuuri”.

Kyselyn perusteella linnut on lisäksi suosituin teema kaikkien sukupuolten sekä kaikkien ikä- ja koulutusryhmien keskuudessa. Lintuteemaa suosivat useammin naiset (36 %) kuin miehet

(30 %). Teeman suosio on pienempi vähemmän koulutettujen keskuudessa, kuten Kantar Publicin kyselyssäkin.

EKP:n verkkokyselyn mukaan yli puolet vastaajista (51 %) pitää paljon lintuteemasta. Huomattava osuus piti myös teemoista ”Eurooppalainen kulttuuri” (39 %) ja ”Joet – Euroopan elämän virta” (31 %). Niiden osuus, jotka eivät pitäneet lintuteemasta, on hivenen suurempi (9 %) kuin niiden, jotka eivät pitäneet eurooppalaisen kulttuurin teemasta (8 %) ja jokiteemasta (niin ikään 8 %). Muiden teemojen osalta vastaavat osuudet ovat paljon suuremmat. Kaiken kaikkiaan EKP:n verkkokyselyssä vastauksissa on enemmän vaihtelua kuin Kantar Publicin kyselyssä.